

5919

Η ΚΑΚΟΔΑΙΜΟΝΙΑ
ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΗΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

—∞—
ΠΟΙΟΣ ΠΤΑΙΕΙ
—222—

ΜΕΛΕΤΗ Β. ΦΙΛΩΤΗ

ΣΤΑΜΠΟΥΛ
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1936

Η ΚΑΚΟΔΑΙΜΟΝΙΑ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΗΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΠΟΙΟΣ ΠΤΑΙΕΙ;

ΜΕΛΕΤΗ Β. ΦΙΛΩΤΗ

Μπήκε ο Σεπτέμβρης και μαζί μ' αυτόν άρχισε ή σχολική περίοδος. Πολύ επίκαιρο θεωρώ να ρίψω μερικές σκέψεις στη δημοσιότητα, για ό,τι ενδιαφέρει τί Ρωμαίηνα Σχολειά. Και άλλη φορά είχα πάλι την ευκαιρία να θίξω τό θέμα αυτό στο Έγκυκλοπαιδικό Έμερολόγιο του φίλου κ. Στ. Ζερβοπούλου του 1934.

Έπειδή όμως, ό στενός χώρος ενός Έμερολογίου δεν επιτρέπει λεπτομερή ανάλυση του θέματός μας, και έξ άλλου, έπειδή ένα Έμερολόγιο δεν διαβάζεται παρά από περιορισμένο σχετικώς κύκλο αναγνωστών, για να διαβασθί ή μελέτη αυτή από όλους, αν είναι δυνατό, τους Ρωμηούς τής Σταμπούλ, έθεώρησα καλό άφ' ενός μόν να προσβώ σ' έκδοση αυτότελους τεύχους, έξ άλλου δέ να παρακαλέσω τή φίλη «Πατρίδα» να τή φιλοξινήη στις στήλες της.

Δέν είναι ευτυχώς πρώτη φορά που γράφονται μελέτες για τή θέση των Σχολειών μας. Ό κ. Τσουρουκτοής και άλλοι φιλότιμοι συνάδελφοι είχαν γράψει άρκετά επάνω σ' αυτό τό θέμα. Τό περασμένο έτος κατ' Ιούλιο, αν δέν άπατώμαι, έγραψα στήν «Απογευματινή» ό «δάσκαλος» και μετ' αυτόν ό φίλος συνάδελφος κ. Θ.

Μακρῆς. Ὁ μὲν πρῶτος ἐξέτασε τὸ ζήτημα σχεδὸν μόνον ἀπὸ ἀπόψεως «παιδαγωγικῆς μεθόδου καὶ συστήματος» καὶ κατὰ 90 ο)ο τοποθετεῖ τὴν εὐθύνη τῆς σημερινῆς κατάντιας τῶν Σχολειῶν μας στὸ παθητικὸ τῶν δασκάλων. Στὸ τέλος τοῦ τελευταίου ἀρθροῦ **ΑΚΡΟΘΙΓΩΣ ΜΟΝΟΝ** καὶ ἐν εἵδει ἐπιλόγου γράφει ὅτι καὶ ἐν μέρος τῆς εὐθύνῃς (ὄχι τὸ μεγαλύτερο;) ἀνήκει στοὺς γονεῖς, στὶς Κοινότητες, στὶς Ἐφορίες στὴν κακὴ πληρωμὴ. Ὁ δεῦτερος, ὁ κ. Θ. Μακρῆς, ἀπαντῶν στὸ «δάσκαλο» θέτει τὸ ζήτημα εὐστοχώτερον· τὸ ἐξετάζει ἀπὸ ὄλες τὶς πλευρὰς· μοιράζει τὴν εὐθύνη μὲ ἀμεροληψία καὶ δικαιοσύνη στοὺς διαφόρους συντελεστὰς τῆς κακοδαιμονίας τῶν Σχολειῶν μας. Τὸ κακὸ εἶναι ὅτι θέματα μὲ τέτοια σπουδαιότητα δὲν ἐξαντλοῦνται σ' ἓνα καὶ μόνον ἀρθρο. Ὁ κ. Μακρῆς πολὺ εὐστοχα ἐξέτασε τὸ ζήτημα, ἀλλὰ εἶναι τόσο συνοπτικὸς, ὥστε τὸ ἀρθρο του μόνον ὡς «περίληψις, καὶ ἐπίλογος, ἐκτενεστέρας μελέτης τοῦ θέματος ἢ μπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ. Τὰ τρωτά μας δὲ **ΚΤΥΠΟΥΝ** κατὰμματα. Ὑποτίθεται ὅτι τὰ ξέρουμε· ἀλλὰ καὶ νὰ τὰ ξέρουμε ἀκόμη, πρέπει νὰ τὰ ἔχουμε πάντοτε πρόχειρα ἐμπρὸς μας γιὰ νὰ ζητήσουμε τὴ διόρθωσίν τους. Γι' αὐτὸ θὰ προσπαθῆσω νὰ εἶμαι ὅσο τὸ δυνατό σαφέστερος.

Προτοῦ μὲν στὸ ζήτημα, ἐκφράξω προηγουμένως θερμὰ **ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ** σ' ὅσους ἔχουν γράψῃ προηγουμένως σχετικά γιὰ τὴ θέση τῶν Σχολειῶν, διότι ἀποδεικνύουν ὅτι πονοῦν τὸ Σχολεῖό μας καὶ ὅτι κάλλιστα ἐννοοῦν ὅτι μὲ τὴ μοιρολατρικὴ σιωπὴ, δὲ διορθώνονται τὰ τρωτά, ἀλλὰ μὲ τὴ λεπτομερῆ ἐξονόχισι καὶ συζήτησι.

Ἐπειτα θὰ παρακαλέσω θερμότερα νὰ μὴ μὲ παρεξηγήσῃ κανεὶς. Ὅσα γράφω δὲν εἶναι προσωπικά· δὲν ἀφοροῦν ὀρισμένους συναδέλφους, ὀρισμένες Κοινότητες, ὀρισμένες Ἐφορίες. Εἶναι γενικῆς φύσεως. Ὁ γὰρ τρόπος, ὅταν ἐξετάζῃ τὴν κατάστασι τοῦ ἀρρώστου, ἀφοῦ κάμῃ τὴ διάγνωσι, ἔχει χρέος νὰ κτυπήσῃ τὴν ἀρρώστεια, σ' ὅποιον σημεῖο διῃ ὅτι αὐτὴ ἐκδηλώνεται. Κ' ἐμεῖς ἐδῶ ἐξετάζουμε μὲ παθολογικὴν κατάστασι τῶν Σχολειῶν μας. Ἐχουμε χρέος νὰ ποῦμε τὰ τρωτά μας ὀρθὰ-κοφτά. Γιατί, ἂν δὲ τὰ ποῦμε ἐμεῖς, ποῖος θὰ τὰ πῃ; Ἄν δὲ προσπαθῆσουμε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι νὰ διορθώσουμε τὸ σπῆτι μας, ἀπὸ ποῖον θὰ περιμένουμε νὰ μᾶς τὸ διορθώσῃ; Γι' αὐτὸ, ἐπιμένω σ' αὐτὸ, παρεξήγησι δὲ χωρεῖ. Καὶ τώρα, ἐμπρὸς, ἀγαπητοί μου. ὅλοι μαζί, μὲ πόνον μὲ ἀληθινὴν ἀγάπῃ, μὲ ἐνδιαφέρο ἀλλὰ καὶ μὲ θάρρος ἄς ἐξετάσουμε τὸ κακὸ.

Καταφερόμαστε κατὰ τῶν Ρωμαίων Σχολειῶν, κατηγοροῦμε τὴν ἐργασίαν ποὺ γίνεται σ' αὐτά, καί, μὲ ὅλους τοὺς προπαγανδιστικοὺς σκοποὺς, μὲ ὅλους τοὺς θρησκευτικοὺς προσηλυτισμοὺς, καταλήγουμε νὰ προτιμοῦμε τὰ ξένα Σχολεῖα καὶ νὰ ἐμπιστευόμαστε ἐκεῖ τὰ παιδιὰ μας, τὸ αἶμά μας, τὸ μέλλον μας, καὶ μὲ τὰ χρήματά μας νὰ συντελοῦμε στὴν ὕλικὴ μὲν τόνωσι τῶν ξένων, μαρασμὸ δὲ τῶν ἰδικῶν μας.

Εἶναι ἀστειο νὰ μὴ θέλουμε ἐπὶ τέλους νὰ ἐννοήσουμε ἐμεῖς οἱ Ρωμαῖοι «οἱ καυχώμενοι ἐπὶ εὐφυΐᾳ καὶ πολιτισμῷ, ὅτι ἢ κακοδαιμονία τῶν Σχολειῶν μας ὀφείλεται σ' ἐμᾶς τοὺς ἴδιους κ' ἄς μὴ φωνάζουμε καὶ χαλνοῦμε τὴν ζαχαρένια μας. «Ὅπως στρώνουμε, ἔτσι καὶ θὰ κοι-

μηθοῦμε». Νομίζουμε ὅτι μᾶς φταῖνε ὅλοι: ἡ Κυβερνητικὴ ἐπίβλεψη, οἱ διευθυνταί, οἱ δάσκαλοι, τὰ δίδακτρα, οἱ Ἐφοροὶ, ἡ οἰκονομικὴ κρίσις καὶ ἕνα σωρὸ ἄλλα. Ὅχι! ὄχι! Κύριοι, μυριάκις ὄχι! Δὲν μᾶς φταίει τίποτα ἀπ' αὐτά. Μᾶς φταίει ἡ ἀδιαφορία μας! μᾶς φταίει ἡ ἀμέλειά μας! μᾶς φταίει ἡ ξηνομανία μας! Καὶ γιὰ νὰ μὴ πελαγόνουμε ἄς πιάσουμε τὰ ζητήματα ἕνα—ἕνα.

ΕΓΓΡΑΦΕΣ: Ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ ξένα σχολεῖν ἀρχίζουν καὶ τελειώνουν τὶς ἐγγραφές των, μέσα στὶς πρῶτες μέρες τοῦ Σεπτεμβρίου, οὕτως ὥστε κατορθώνουν καὶ ἀρχίζουν τὴ μαθήματα στὶς 15 Σεπτεμβρίου. Στὸ «καρνέ» μάλιστα πού παίρνουν οἱ μαθηταὶ τὸν Ἰούνιο μετὰ τὶς ἐξετάσεις, σημειώνεται ἡ ἡμερομηνία τῆς ἐγγραφῆς των γιὰ τὸ νέο σχολικὸ ἔτος. Ἐμεῖς, προκειμένου γιὰ ἐγγραφές, δημοσιεύουμε, τοιχοκολλοῦμε, βάζουμε τὸν παπᾶ νὰ τὸ πῆ «ἐπ' ἐκκλησίας», τοῦ κάκου! Στοῦ κουφοῦ τὴν πρότα, ὅσο θέλεις βρόντα! Ἄν δὲν κατακυλήσῃ ὀλόκληρος ὁ Σεπτεμβρίου, ἂν δὲν πιάσουμε τὸ πρῶτο δεκαπενθήμερο τοῦ Ὀκτώβριου, ἀδύνατο νὰ ἀποφασίσουμε νὰ στείλουμε τὰ παιδιὰ μας στὸ Σχολεῖο. Πρέπει νὰ κατεβῆ ἡ οἰκογένεια ἀπ' τὴν ἐξοχή, πρέπει νὰ γίνουν ἐνέργειαι γιὰ τὸν ψαλιδισμό τῶν διδασκτρων, πρέπει νὰ ὀμιληθῆ ὁ δαῖνα τσορμαπατζῆς, πρέπει νὰ βγάλουμε τὴν τελευταία στιγμή τὸ νοροῦσι, τὸ ἐμβολιαστικὸ, τὶς φωτογραφίες κ' ἕνα σωρὸ ἄλλα. Θὰ τὸ πιστέψετε ὅτι ὑπάρχουν Σχολεῖα, τὰ ὁποῖα ἐξακολουθοῦν τὶς ἐγγραφές των καὶ τὸ Νοέμβριον; Στὸ ξένο Σχολεῖο, οἱ ἐγγραφές τελειώνουν σὲ δύο μέρες, σ' ἐμᾶς διαρκοῦν δύο μῆνες. Στὸ ξένο Σχολεῖο, ὁ γονιὸς βιάζεται νὰ στείλῃ

τὸ παιδί του τὴν ὠρισμένη μέρα καὶ φροντίζει ἐγκαίρως νὰ τελειώσῃ ὅλες τὶς ἀπαιτούμενες διατυπώσεις, διότι ξέρει ὅτι, ἅμα κλείσῃ ἡ προθεσμία τῶν ἐγγραφῶν καὶ συμπληρωθῆ ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν, θὰ μείνῃ ἔξω. Σ' ἐμᾶς, ἂν τολμοῦν, ἄς ἐφαρμόσουν οἱ Ἐφοροὶ, ἢ ὁ Διευθυντὴς τὸν ἐποκλεισμό. Θὰ σηκωθοῦμε νὰ τοὺς πνίξουμε! «Ἀκοῦς ἐκεῖ, νὰ διώξουν τὸ παιδί ἀπ' τὸ Σχολεῖο! δικό τους εἶναι;» Κ' ἔπειτα παραπονούμαστε ὅτι οἱ ἐργάσιμες μέρες τῶν Σχολειῶν εἶναι λίγες. Ποιὸς πταίει; ποιὸς ἄλλος παρὰ ἡ ἀφεντιά μας.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Ὅχι ὀλιγώτερη κακοδαιμονία τραβοῦν τὰ κακόμοιρα Σχολεῖα μὲ τὸ ζήτημα τοῦ Ὑπευθύνου Διευθυντοῦ. Ἡ Δ. τῆς Π. πολὺ σωστά καὶ δίκαια ζητεῖ ὁ Διευθυντὴς ἑνὸς Σχολείου νὰ εἶναι Τουρκομαθής.

Καὶ ὄχι μόνον ὁ Διευθυντὴς τῆς Σχολῆς ἀλλὰ ὅλοι ἀνεξαιρέτως ὅσοι ζοῦν ἐδῶ ὀφείλουν καὶ πρέπει νὰ γνωρίζουν τὴ γλῶσσα τοῦ Κράτους. Ὅπως καὶ ὅσοι ζοῦν στὴν Ἀγγλία ὀφείλουν νὰ γνωρίζουν Ἀγγλικά, καὶ ὅσοι ζοῦν στὴν Γερμανία, Γερμανικά κ.τ.λ. Ὑπάρχει τοῦτου φυσικώτερο; Αὐτὸ ἄλλως τε ἀπαιτεῖ καὶ τὸ συμφέρο τους. Ὅπως ὁμως σὲ κάθε κλάδο ἐργασίας, ὁ Διευθυντὴς πρέπει νὰ κατέχῃ τὴν ἐργασία πού καλεῖται νὰ διευθύνῃ, ὅπως ὁ Δ. ἐνὸς Νοσοκομείου πρέπει νὰ εἶναι γιατρός, ὁ Δ. ἐνὸς Ἀστεροσκοπεῖου πρέπει νὰ εἶναι ἀστρονόμος, τοῦ Χημείου χημικός, τοῦ Ὡδίου μουσικός κ.τ.λ. ἔτσι καὶ ὁ Δ. μιᾶς σχολῆς πρέπει νὰ εἶναι πρῶτα πρῶτα δάσκαλος ἐξ ἐπαγγέλματος. Σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα δευτέρα γνώμη χωρεῖ; Ἄν δὲν εἶναι δάσκαλος, τί δου-

λει» ἔχει μέσ' τὸ Σχολεῖο; Θὰ ἐπισύρῃ πάντοτε τὰ εἰρωνικὰ βλέμματα τοῦ πρώτου τυχόντος δασκάλου. Ἐμῆς μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι δὲν βρίσκουμε καταλλήλους, διορίζουμε Διευθυντὰς (!) πρώην μπακάληδες, πρώην μεταπράτες, πρώην γραμματεῖς, πρώην φαρμακοποιούς (ἄς μὴ προχωρήσω παρακάτω). Τώρα, τί προκοπὲς μπορεῖτε νὰ περιμένετε ἀπ' τὴ Διεύθυνση τέτοιων ἀνθρώπων, σὰς ἀφήνω ἐσᾶς νὰ τὸ σκεφθῆτε. Μπορεῖ κατὰ τὰ ἄλλα νὰ εἶναι οἱ ἄριστοι τῶν ἀνθρώπων· δὲν ἔχουν ὁμως ἐκεῖνο πού τοὺς χρειάζεται στὴ δουλειά τους, δηλ.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΑΣΚΑΛΟΙ. Εἶναι τὸ ἴδιο, ὡσὰν νὰ κινδυνεύῃ ὁ ἀσθενὴς σας καὶ νὰ ἔχη ἄμεσο ἀνάγκη χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως καὶ σεῖς νὰ προσκαλῆτε ἕνα λαμπρὸ μουσικό, ἕνα διάσημο ποιητὴ, ἕνα πρώτης τάξεως ἀμαξηλάτη! Κατὰ τί θὰ μπορέσουν οἱ ἀνθρώποι αὐτοὶ νὰ βελτιώσουν τὴ θέσιν τοῦ ἀρρώστου σας;

ΔΙΔΑΣΚΟΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΝ : Οἱ καλοὶ ἢ κακοὶ καρποὶ τῆς ἐργασίας ἐνὸς Σχολεῖου ἐξααρτῶνται βέβαια κατὰ μέγιστο μέρος ἀπ' τὴν καλὴ ἢ κακὴ ποιότητα τῶν δασκάλων. Τὸ νὰ ἐξακριβώσῃ κανεὶς τὰ προσόντα ἐνὸς δασκάλου, δὲν εἶναι, νομίζω καὶ πολὺ δύσκολο. Ποιᾶς Σχολῆς ἀπόφοιτος εἶναι, πόσων ἐτῶν δασκαλικὴ πείρα ἔχει, ποιὰ εἶναι τὰ ἀποτελέσματα τῆς προηγουμένης του ἐργασίας, αὐτὰ εἶναι πράγματα πού ἐξακριβώνονται εὐκόλα. Ὅταν ὅμως ὅλα αὐτὰ ἐξακριβωθοῦν, ὅταν εὕρουμε τὸν κατάλληλο δάσκαλο ἢ Διευθυντὴ, γιατί δὲ θέλουμε νὰ τὸν δώσουμε ἕνα μισθὸ ἀνθρωπινὸ γιὰ νὰ ζήσῃ; Γιατί ἐννοοῦμε νὰ δώσουμε τὸ ψωμὶ του μὲ τὸ σταγονόμετρο; Βρίσκουμε αἰτία καὶ

πρόφασιν τὴν οἶκον· κρίση. Δὲν ἀντιλέγω ὅτι «ἡ κρίσις» αὐτὴ ἐπέφερε μεγάλη ἀναστάτωση στὴν καθημερινὴ ζωὴ, καὶ δυσκολία στὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ὑποχρεώσεων καθε ἐργασίας ἀτομικῆς ἢ κοινοτικῆς. Ἄλλ' ὅπως ὅλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, γιὰ νὰ ὑπάρξουν στὴ ζωὴ ἔχουν ἀνάγκη τροφῆς, ἐνδυμάτων, κατοικίας κ.τ.λ. δὲν ἔχουν καὶ οἱ δάσκαλοι; Ἡ μήπως «ἡ κρίσις» περιέκλεισε μὲν ἐντὸς τῆς «ἐπιτροπῆς» τῆς τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα, ἀφῆκε δὲ ἔξω αὐτῆς τοὺς δασκάλους; Ἄν τολμήσῃ κανεὶς δάσκαλος ἄς ζητήσῃ μισθὸ ἀξιοπρεπῆ! τί λέγω; μισθὸ ἀνθρωπινὸ γιὰ νὰ ζήσῃ. Ἀμέσως ὁ τσορματζῆς θὰ ἐροντοφωνήσῃ: ἐγὼ μὲ τόσο μισθὸ παίρνω τρεῖς δασκάλισσες! Δηλ. βγάζουνε τὴ «θέσιν» σὲ μειοδοσία! Ὅποιος δεχθῆ τὸν πειδὸ ἐξευτελιστικὸ μισθὸ! Μ' ἄλλα λόγια παλαμῆδες στὸ ξεπούλημα! Νομίζουμε οἱ ταλαίπωροι τσορματζῆδες ὅτι ὅσο πειδὸ φθινὸς εἶναι ὁ δάσκαλος, τόσο πειδὸ καλὸ γιὰ τὸ σχολεῖο! Καὶ ἀναγκάζεται ὁ καυμένος ὁ δάσκαλος νὰ ὑποκύψῃ διότι ἀπὸ πίσω του στέκεται στρατὸς ὀλόκληρος ἀπὸ δασκάλισσες ἔτοιμος νὰ κυκλώσῃ τὴ «θέσιν» «ὡσπερ μέλισσαι κηρίον». Καὶ βλέπουμε σήμερα ὅλα σχεδὸν τὰ Σχολεῖα νὰ κατακλύζονται ἀπὸ δεσποινίδια χθεσινά, ἄπειρα, ἀνεργάτιστα, χωρὶς προσόντα, χωρὶς «σερμαγιέ» τὰ ὁποῖα μάλιστα ἀναλαμβάνουν καὶ τὴ Διεύθυνση! Ἐδῶ σὲ θέλω! Ἄλλοτε, ἕνας δάσκαλος ἢ δασκάλισσα, ἐδίδασκε κατὰ σειρὰ ὅλα τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἀπὸ τῆς Α' μέχρι τῆς ΣΤ'. Τάξεως, ἐξασκοῦσε τὸ ἐπάγγελμα τοῦλάχιστο δέκα χρόνια, ὠφελεῖτο ἀπ' τὴν πείρα ἐνὸς πεπειραμένου Διευθυντοῦ μαζὶ μὲ τὸν ὁποῖο συνειργάζετο, ἐχώνευε τὸ

ὕλικό, τὰ Προγράμματα, τὰ Ὁρολόγια, παρακολουθοῦσε διάφορα παιδαγωγικά συγγράμματα, συνεπλήρωνε τις ἐλλείψεις του μετὰ τὴν ἰδιαίτη μελέτη καὶ κατόπιν ὁ- λων αὐτῶν ἀπεφάσιζε νὰ ἀναλάβῃ Διεύθυνση. Τώρα ὅλα ἀλλάξανε. Τώρα ὁ χθεσινὸς ἀπόφοιτος ἢ ἡ ἀπό- φοιτος ἀπ' τὰ μαθητικὰ θρανία κάθεται κατ' εὐθείαν στὸ ἐδώλιο τοῦ Διευθυντοῦ, χωρὶς νὰ ἔχη ἀντίληψιν τί τρομερὲς εὐθύνες φορτῶνεται στὴ ράχη του. Ἐμπορεῖ μερικοὶ νὰ μὲ διακόψουν λέγοντες: ἀφοῦ δὲν ἔχουμε καταλλήλους δασκάλους καὶ διευθυντὰς τί πρέπει νὰ γίνῃ; Ἀπαντῶ: Εἶχαμε ἀρκετοὺς καλοὺς δασκάλους καὶ δασκάλισσες καὶ ἴσως ἔχουμε ἀκόμη. Ἐλλὰ τοὺς ἀναγκάσαμε μετὰ τὴν ἐξευτελιστικὴ πληρωμὴ νὰ ἀποχω- ρήσουν καὶ ἐπόμενο εἶναι καὶ ἐκεῖνοι ποὺ μένουνε νὰ ἀκολουθήσουνε τοὺς πρώτους. Ἀραιώσαμε τὰ δασκα- λικὰ στελέχη καὶ φυσικὸ ἦτο νὰ συμπληρωθοῦν τὰ κενὰ μετὰ «διασήμενος ἀνικανότητος». Ὅλοι οἱ ἐκ Σταμποῦλ δάσκαλοι οἱ ὅποιοι, εἴτε οἰκειοθελῶς, εἴτε ἐξαναγκα- σθέντες «ἔλαβον τὴν πρὸς τὸ γειτονικὸν Κράτος τῆς Ἑλλάδος ἄγουσαν» σήμερον διαπρέπουν, ἐκτιμῶνται, ἡ- μέθοδός των προτιμᾶται ἀπὸ τὴν ἐκεῖ, τὰ δὲ ἀποτελέ- σματα τῆς ἐργασίας των κρίνονται πάντοτε ἀπὸ τοὺς εἰδικοὺς ἱκανοποιητικώτατα. Δὲν μπορούσαμε νὰ συγ- κρατήσουμε αὐτοὺς τοὺς δασκάλους ἐδῶ; Ἐμπορούσαμε κάλλιστα, ἀλλὰ τοὺς ἐξαναγκάσαμε νὰ φύγουν ἀφοῦ τοὺς ποτίσαμε φαρμάκι μετὰ τὴν κακὴ πληρωμὴ.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ. — ΥΠΕΡΠΛΗΘΩΡΑ ΔΑΣΚΑΛΙΣΣΩΝ. Εἶναι πλέον καιρὸς καὶ μάλιστα ἀργά, ἀλλὰ «κάλιον ἀργὰ παρὸ ποτὲ» νὰ καταλάβουμε ὅτι

σκοπὸς τοῦ Σχολείου δὲν εἶναι νὰ βγάξῃ **δασκάλους καὶ δασκάλους**. Ὁ σκοπὸς τῆς Σχολῆς πρῶτα εἶναι **μορφωτικὸς καὶ ἠθροπλαστικὸς**. Ἐπειτα εἶναι νὰ δι- δάξῃ στὸ παιδί τὴ γλῶσσά του καὶ νὰ τὸ ἐφοδιάσῃ μετὰ τὰ ὀλίγα ἐκείνα ἐφόδια, τὰ ὅποια εἶναι ἀπαραίτητα σὲ κάθε κλάδο ἐργασίας. Δὲ μιλῶ ἐδῶ γιὰ κείνους ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν ἀνώτερες σπουδές, οἱ ὅποιοι εἶναι οἱ ὀλι- γότεροι καὶ οἱ ὅποιοι ὑποτίθεται ὅτι ἔχουν κάποια οἰ- κονομικὴ ἀνεξαρτησία. Γιὰ τὴν **πλειονότητα** ὁμως τῶν παιδιῶν, γιὰ τὴ μεγάλη μᾶζα τοῦ λαοῦ, τὰ Λύκεια, σύμφωνα μετὰ τὴ διαμόρφωση τῆς σημερινῆς Κοινωνίας, τολμῶ νὰ πῶ, εἶναι **ζημία** μᾶλλον ἢ ὄφελος. Μὴ σταν- δαλίσεσθε! Ἐξηγοῦμαι:

Ὁ μὲν νέος ἅμα τελειώσῃ ἓνα Γυμνάσιο θεωρεῖ ἐξευ- τελιστικὸ «ὡς σπουδασμένος» νὰ συνεχίσῃ τὸ πατρικὸ ἐπάγγελμα (ξυλουργός, παντοπώλης, ράπτης, ὑποδημα- τοποιός, γεωργός κ.τ.λ.) Σὲ γροαφεῖο (ἐμπορικὸ, μεσιτικὸ, τραπεζιτικὸ, ἀσφαλιστικὸ κ.τ.λ.) δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ προσληφθῇ.

α') διότι δὲν ὑπάρχει ζήτησις ἕνεκα «ἡ κρίσις»

β') τὰ προσόντα του δὲν ἀνταποκρίνονται μετὰ τις ἀ- παιτήσεις τῆς θέσεως καὶ

γ') ἀπὸ πίσω του στέκεται ἕτοιμος στρατὸς ὀλόκλη- ρος δεσποινιδίων, τὰ ὅποια προσφέρουν τὴς ὑπηρεσίας τους μετὰ ἐξευτελιστικοὺς μισθοὺς. Τὸ λοιπὸν; Τὸ λοιπὸν εἶναι ὅτι ὁ «σπουδασμένος» ἀπόφοιτος τοῦ Γυμνασίου περιφέρεται ἄεργος, ἀφ' ἑνὸς μὲν μὴ δυνάμενος «νὰ σταυ- ρώσῃ δεκάρα», ἀφ' ἑτέρου δὲ μὴ καταδεχόμενος νὰ ἐπιδοθῇ σ' ἐπάγγελμα κατ' αὐτὸν ἐξευτελιστικόν. Εἶναι ἢ δὲν εἶναι **ζημία** τὸ Γυμνάσιο γιὰ τὸν νέον;

Ἄς ἔλθουμε στὰ κορίτσια. Ἄμα τελειώσῃ τὸ κορίτσι τὸ Γυμνάσιο, νομίζει ὅτι λύθηκε πειὰ ὁ τετραγωνισμὸς τοῦ κύκλου. Μὴ τὸ μιλῆσῃς γιὰ δουλειὰ τοῦ σπητιοῦ, γιὰ μαγειρεῦμα, γιὰ πλύση, γιὰ σίδερο κ.τ.λ. Ἐπαυσε πειὰ νὰ εἶναι ἡ κόρη τῆς ράφτρας, τῆς πλύστρας. Μανικιοῦρ. μπερετάκι στραβό, ρουζ, χορό, σινεμά, περίπατο. Περιμένει λοιπὸν μ' αὐτὰ τὰ ἐφόδια τὸ βασιλόπουλο τοῦ παραμυθιοῦ νὰ ἔλθῃ, νὰ τὸ ἀρπάσῃ καὶ νὰ τὸ ὀδηγήσῃ στὸ βασιλικὸ θρόνι. Τὸ βασιλόπουλο ὁμως συνήθως ἢ πολὺ ἀργεῖ, ἢ χάνει τὸ δρόμο του καὶ δὲν παρουσιάζεται διόλου καὶ τὸ δεσποινίδιο ἐκεῖνο, κυτᾶζει ὄσα-ὄσα νὰ βουλευθῇ σὲ καμμιὰ δασκαλικὴ θεσοῦλα, ὄχι γιὰ νὰ μορφώσῃ τὰ παιδιὰ, ὄχι γιὰ νὰ ἀφοσιωθῇ στὸ ἐπάγγελμα, ἀλλὰ μόνον γιὰ τὸ ψωμί, πάντοτε ἐν ἐπιφυλακῇ, ἔτοιμο νὰ γαντζωθῇ στὰ φτερὰ τοῦ πρώτου φτερουγίζοντος ἀγγέλου, ὁ ὅποιος θὰ τὸ ὀδηγήσῃ στὸ συζυγικὸ... παράδεισο. Τώρα ἀδιάφορο ἂν τὰ φτερὰ τοῦ ἀγγέλου ἐν τῷ μεταξύ ξεκολλήσουν καὶ ἀντὶ παραδείσου βρεθοῦν καὶ οἱ δυὸ στή... κόλαση. Ἡ ζήτησις ὁμως σήμερον δασκαλισσῶν εἶναι ἐλάχιστη, σύμφωνα μὲ τὴν ὑπερπληθῶρα τῶν ἀποφοίτων καὶ ἔτσι τὰ 95 ο)ο μένουں ἔξω τοῦ νυμφῶνος.

Τὸ ἴδιο συμβαίνει καὶ στὶς ἄλλες κοινωνικὰς θέσεις. Ἡ μεγάλη προσφορὰ ὑπηρεσιῶν ἀφ' ἑνός, καὶ ἡ μὴ ἀπορρόφησις ὑπαλλήλων ἔνεκα «ἡ κρίσις» ἀφ' ἑτέρου ἐπέφερε τὴν κατρακύλα τῶν μισθῶν καὶ τὸ δεσποινίδιο ἢ μένει ἄεργο, ἢ ἀνεγκάζεται νὰ ἐργασθῇ μὲ ἐξευτελιστικώτατο μισθὸ καὶ δυστυχῶς ὄχι χωρὶς... ἠθικὰς ἀβαραίεις.

Οἱ γονεῖς καὶ τὰ παιδιὰ δὲ φταῖνε καθόλου. Μὲ τὴν

κεκτημένη ταχύτητα ἀκολουθοῦν τὸ δρομολόγιο τῆς προπολεμικῆς ἐποχῆς, ὅπως ἀπαιτοῦσε ἡ τότε Κοινωνία καὶ ὅπως ἐμεῖς τοὺς εἶχαμε κατευθύνει. Τώρα, ἀφοῦ οἱ ὄροι καὶ οἱ συνθήκες τῆς ζωῆς ἀλλάξανε, ἐμεῖς πάλι πρέπει νὰ ἀλλάξουμε δρομολόγιο, ὅπως καὶ τὰ βαπόρια ἀλλάζουν δρομολόγιο σύμφωνα μὲ τὶς ἐποχὰς τοῦ ἔτους, ὁ δὲ λαὸς θὰ ἀκολουθήσῃ σύμφωνα μὲ τὴν νέα κατεύθυνση. Λοιπόν:

Ἀρχηγοὶ ὄλων τῶν Κοινοτήτων, ἀφήστε τὶς θεωρίαις καὶ τὶς ιδέαις οἱ ὁποῖαι εἶναι ἀπομεινάρια περασμένης ἐποχῆς καὶ κυτᾶστε μὲ ψυχραιμία τὴν πραγματικότητα. Ἐνα καὶ μόνον γυμνάσιο γιὰ ἀγόρια καὶ ἓνα καὶ μόνον Γυμνάσιο γιὰ κορίτσια εἰναίαιρ-κετὶ γιὰ τὴν Ρωμαίικη μειονότητα. Σ' αὐτὰ μάλιστα θὰ φοιτοῦν μόνον ὅσοι θὰ ἀκολουθήσουν ἐπιστημονικὰς σπουδὰς ἢ μετὰ τὴν ἀποφοίτησίν τους θὰ συνεχίσουν τὸ πατρικὸ ἐπάγγελμα ἢ ἀπλῶς θέλουں νὰ ἀποκτήσουν μιὰ Γυμνασιακὴ μόρφωση, διότι τοὺς ἐπιτρέπουں τὰ οἰκονομικά τους μέσα, χωρὶς νὰ ἔχουν τὴν ἀπαίτησις ἢ τὴν ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ χρησιμοποιήσουν τὶς γνώσεις τους ὡς βιοποριστικὸ μέσο. Ἐννοεῖται ὅτι θὰ πληρῶνουν εἰς τὸ ἄριστον τὰ ὠρισμένα διδασκτρα χωρὶς ἐκπτώσεις, ψαλιδισμοὺς κ.τ.λ.

Ὅπως καὶ πρὶν ἐπάνω ἀνέπτυξα ὁ ἢ ἡ ἀπόφοιτος τοῦ Γυμνασίου αὐτοῦ ἢ θὰ ἐξακολουθήσῃ τὶς σπουδὰς του, ἢ θὰ χρησιμοποιηθῇ ἀπὸ τὸν πατέρα του στὴν πατρικὴ ἐργασία, ἢ ὅποια εἶναι ἤδη διωργανωμένη, ἢ θὰ κάμῃ δικὴ του ἐργασία μὲ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ πατέρα του. Αὐτός, ἐννοεῖται, θὰ εἶναι ὁ **βασικὸς** σκοπός. Ἐξαιρέσεις καὶ λοξοδρομίες πάντοτε θὰ ὑπάρξουν.

Στή θέση τῶν καταργουμένων Γυμνασίων καὶ περισσότερα ἀκόμη νὰ ἰδρυθοῦν Ἑπαγγελματικὰ Σχολεῖα (γιὰ τ' ἀγόρια: ράπτης, ξυλουργός, ὑποδηματοποιός, ἐπιπλοποιός, πτηνοτρόφος, κτηνοτρόφος, γεωργός καὶ ὅ,τι ἄλλο ἀπαιτοῦν οἱ σημερινές ἀνάγκες τῆς Κοινωνίας· γιὰ τὰ κορίτσια: ραπτική, κοπτική, πλεκτική, κέντημα, καπέλλα, ποικιλική καὶ ὅ,τι ἄλλο ἀπαιτεῖ ἡ σημερινὴ Κοινωνία).

Κατ' αὐτὸ τὸν τρόπο:

α') θὰ παύσῃ ἡ ὑπερπληθῶρα ἀποφοίτων ἀρσενικῶν ἢ θηλυκῶν καὶ ἐπομένως θὰ σταματήσῃ αὐτομάτως ἡ πολιορκία γιὰ ἄλωση θέσεων σὲ διάφορα γραφεῖα.

β') Οἱ παρουσιαζόμενοι γιὰ νὰ ζητήσουν θέση θὰ εἶναι κατὰ πολὺ ὀλιγώτεροι, περισσότερο καταρτισμένοι καὶ σχεδὸν βέβαιοι ἐκτῶν προτέρων ὅτι οἱ ἀπαιτήσεις τους, λογικῆς πάντοτε, θὰ ἰκανοποιηθοῦν ἂν ὄχι 100 ἀλλὰ ἀφεύκτως κατὰ 75 ο)ο.

ΠΡΩΤΗ ΠΑΙΔΕΥΣΗ: Προκειμένου γιὰ τὴν πρώτη παιδεία θὰ εἶναι ὑποχρεωτικὴ γιὰ ὅλους καὶ ὅλες, με ὀλιγώτερους κανόνες καὶ θεωρίες, με πλουσιώτερο ἐγκυκλοπαιδικὸ πρόγραμμα, με ἐποπτικὰ μέσα διδασκαλίας ἀφθονα, με πολὺ ἐκτεσμένα διδάκτρα, περιοριζόμενα στὸ ἐλάχιστο γιὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ στὸ μηδὲν γιὰ τοὺς ἀπόρους καὶ ὀρφανοὺς.

Ὁ δάσκαλος τῆς Ἀστικῆς Σχολῆς, ὄχι κοινωνικὸ ναύαγιο, ὄχι περιφρονημένος ἀπὸ τὸν τυχόντα ὀψίπλουτο, ὄχι θῦμα τῆς ἰδιοτροπίας καὶ δοκησιοφίας τοῦ τσορματιτζή, ἀλλὰ ἀξιοπρεπής, ἰδεολόγος, με βαθειὰ γνώση τοῦ ὑψηλοῦ ἔργου καὶ τῆς μεγάλης ἀποστολῆς τὰ ὁποῖα ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ, με τὴν τρανὴν πεποίθησιν ὅτι

αὐτὸς εἶναι ὁ πνευματικὸς πατέρας, ὁ δημιουργὸς τοῦ μέλλοντος τοῦ παιδιοῦ μας, με τὴν αὐτοπεποίθησιν καὶ τὴν δίκαιη ὑπερηφάνεια ὅτι ἀπ' αὐτὸν περιμένει ἡ Κοινωνία τὴν διάπλασιν τῆς παρουσίας καὶ τῆς μελλούσης γενεᾶς, ἐν γνώσει, λέγω, ὄλων αὐτῶν, θὰ ἀφοσιωθῇ καὶ με τὸ σῶμα καὶ με τὴν ψυχὴ στὸ μορφωτικὸ τοῦ ἔργου ἐκτιμώμενος καὶ ἀγαπώμενος ἀπὸ ὅλους.

Θὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν τοῦ ὅτι μετὰ τὴν ΣΤ' τάξιν τὰ 5—10 ο)ο μόνον θὰ πᾶν στὸ Γυμνάσιο, ἐνῶ τὰ 90—95 ο)ο θὰ πᾶν στὶς Ἑπαγγελματικὰ Σχολὰς καὶ ἐπομένως θὰ προσπαθήσῃ νὰ πλουτίσῃ τὰ παιδιὰ με ὅσο τὸ δυνατό περισσότερα ἐφόδια.

ΑΝΑΓΚΗ ΣΥΜΠΤΥΞΕΩΣ ΣΧΟΛΩΝ ΠΡΩΤΗΣ ΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ: Ἀφοῦ ἡ Κοινότης μας φθίνει καὶ γονατίζει οἰκονομικῶς, γιὰ τὴν δὲ θέλουμε νὰ λάβουμε τὰ μέτρα μας οὕτως ὥστε ἀντὶ νὰ πέσουμε στὴν ἀβυσσο κατακυληδὸν νὰ πέσουμε μεθοδικῶς καὶ ἀξιοπρεπῶς; Ὅλοι συμφωνοῦμε στὸ σημεῖο ὅτι οἱ Κοινότητες πάσχουν οἰκονομικῶς, χρεώνονται, ἐξαντλοῦνται. Αἶ, καλὰ. Γιὰ τὴν δὲ θέλουμε νὰ τὸ καταλάβουμε; Γιὰ τὴν ἐξακολουθοῦμε καὶ διατηροῦμε Σχολεῖα με 3—4 μαθητὰς σὲ κάθε τάξιν καὶ βουτιούμαστε σὲ τόσα ἔξοδα; Αὐτὴ ἡ βεβιασμένη διατήρησιν δὲν προέρχεται ἀπὸ φιλογένεια, ἢ ἀγάπην πρὸς τὰ γράμματα ἀλλὰ ἀπὸ τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὸ ἄκαμπτον εἶσμα τοῦ τσορματιτζή βρυχωμένου: «ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου δὲν ἐννοῶ...» Ἄς δουλεύῃ ἡ δασκάλισσα με 20 λίρας τὸ μῆνα, ἄς ἔχῃ νὰ πάρῃ 3—4 καὶ περισσοτέρους μισθοὺς. Φθάνει νὰ εἶναι τὸ Σχολεῖο ἀνοικτό. Γιὰ 3—4 παιδιὰ ἐξακολουθοῦν νὰ διατηροῦν ἄλλοῦ τὴν

Δ'. ἄλλοῦ τὴν Ε'. καὶ ἄλλοῦ τὴν ΣΤ' τάξη. Κι' ἄς βου-
τιέται ἡ κοινότης στὸ χρέος. Τί πρέπει νὰ γίνῃ; Ἀ-
πλούστατα. Ὁ καλὸς στρατηγὸς διακρίνεται ὄχι μόνο
στὴν προέλαση ἀλλ' καὶ στὴν ὑποχώρηση. Ἀφοῦ ὁ ἐχ-
θρὸς, δηλ. ἡ οἰκονομικὴ κρίση, εἶναι ἀνώτερος τῶν δυ-
νάμεών μας, δὲν ἔχουμε παρὰ νὰ κάνουμε κανονικὴ ὑ-
ποχώρηση. Ἀφοῦ δὲ θέλουμε νὰ καταργήσουμε ὁλό-
τελα ἓνα Σχολεῖο, νὰ ἀφήσουμε 1 ἢ 2 ἢ τὸ πολὺ 3 τά-
ξεις μὲ ἓνα Ρωμηοδάσκαλο καὶ ἓνα Τουρκοδάσκαλο
καὶ νὰ ἔχουμε ἓνα τέλειο Ἀστικὸ Σχολεῖο ἐξάτακτο κάθε
5—6 κοινότητες κατὰ συμπλέγματα. Κατ' αὐτὸ τὸν
τρόπο καὶ τὰ ἔξοδά μας περιορίζονται, καὶ ἡ ἐργασία
στὰ ἑξάτακτα Σχολεῖα γίνεται συστηματικώτερη καὶ τὸ
γελοῖο γεγονός τοῦ νὰ διατηροῦμε τάξη μὲ 3—4 παι-
διὰ παύει. Καλὰ εἶναι καὶ τὰ Σχολεῖα καὶ τὰ γράμματα
καὶ τὰ Γυμνάσια καὶ τὰ Πανεπιστήμια· ποιὸς δὲ τὰ
θέλει; ἀλλ' ἀφοῦ «δεῖ δὴ χρημάτων...» πρέπει νὰ συμ-
μορφωθοῦμε σύμφωνα μὲ τὴν κατάσταση, καὶ ἀντὶ νὰ
ἀφήσουμε νὰ βυθισθῇ ὁλόκληρο τὸ κοινοτικὸ Ἰσάκος
στὴν οἰκονομικὴ καταιγίδα, καλύτερα εἶναι νὰ κάνουμε
μερικὲς ἀβασίες γιὰ νὰ γλυτώσουμε τὰ ρέστα. Τὰ πεί-
σματα, οἱ ἐγώσιμοι καὶ οἱ μικροφιλιτιμίεις τῶν κοινο-
τικῶν παραγόντων δὲν ἄφησαν ἕως τώρα νὰ ἐφαρμοσθῇ
ἓνα τέτοιο μέσο πραγματικὰ σωτήριο. Ἄθελά μας ὁ-
μως, χωρὶς νὰ ἀκολουθοῦμε κάποιον σύστημα στὴν ὑ-
ποχώρηση ἐκεῖ φερόμαστε. Ἡ δὲ βλέπετε ἐμπρὸς σας
χειροπιαστὰ τὴ σκληρὴ πραγματικότητα;

ΠΛΗΡΩΜΗ ΔΑΣΚΑΛΩΝ — Γιά ὄνομα τοῦ Θεοῦ!

Κύριοι ἀρχηγοὶ τῶν Κοινοτήτων, καταλάβετε ἐπι τέ-
λους ὅτι *ἀδειανὸ σακκὶ ὄρνθιο δὲ στέκεται*. Πληρώ-
στε τοὺς πνευματικοὺς πατέρας τῶν παιδιῶν σας τα-
κτικὰ καὶ ἀνθρωπινὰ. Δώστε τοὺς τὰ μέσα νὰ ζήσουν
ζωὴ ἀνθρωπινή, ἀξιοπρεπῆ. Γλυκάνετε κομμάτι τὴν πι-

κραμένη ζωὴ τους. Διευκολύνετε λιγάκι τὸ τραχὺ καὶ
ἄχαρι ἔργο τους. Νοιώστε ὅτι ὁ δάσκαλος δὲν ἔχει μόν-
ο καθήκοντα ἀνεξάντλητα καὶ βαρεῖα ἀλλ' καὶ δικαιο-
ματα. Παύστε νὰ τοὺς θεωρῆτε Εἰλωτας. Μὴ νομίζετε
ὅτι τὸ κακὸ πού τοὺς κάμετε περιορίζεται μόνο στοὺς
ἴδιους. Ἀπατάσθε. Ὅσο περισσότερο τοὺς πιέζετε, τόσο
περισσότερο τὰ παιδιά σας μένουν ἀγράμματα.

Γιατί; Διότι τὸ κακὸ πού τοὺς κάμετε μοιάζει σὰν
τὴν ἐλαστικὴ σφαῖρα. Ὅσο περισσότερο τὴν πιέζετε,
τόσο ἀψηλότερα τινάζεται. Τοὺς ἀπογοητεύετε, τοὺς ἀ-
ναγκάζετε νὰ ἀποχωρήσουν καὶ ρημάξατε ποιοτικῶς τὰ
δασκαλικά στελέχη. Ὅλα τὰ κενὰ τῶν ἀποχωρούντων
συμπληρώνονται ἀπὸ διασήμους ἀσημότητας καὶ ΝΑ ἢ
κατάνυα τῶν παιδιῶν σας. Οἱ 5-10-15 καλοὶ καὶ πε-
πειραμένοι δάσκαλοι δὲν σκεπάζουν πειὰ τοὺς ἄπειρους
καὶ ἀνίκανους· εἶναι ἐξαιρέσεις, ἐνῶ ἡ πλειονότης ἀπο-
τελεῖται ἀπὸ δασκάλους καὶ δασκάλισσες τοῦ... γλυκοῦ
νεροῦ. Οἱ κ. καθηγηταὶ τῶν Γυμνασίων φωνάζουν ὅτι τὰ
παιδιά ἀπ' τὰ προκαταρκτικὰ Σχολεῖα, πηγαίνουν στὰ
Γυμνάσια ἀκατάρτητα καὶ δὲν μποροῦν νὰ παρακολου-
θήσουν τὰ γυμνασιακὰ μαθήματα. Ἔχουν δίκαιο; ἔχουν
ἄδικο; Καὶ τὰ δυό. Ὡς καθηγηταὶ ἔχουν δίκιο, ὡς μέλη
τῆς ὁμογενείας ἔχουν ἄδικο. Γιατί δὲ συμβάλλουν στὴ
θεραπεία τοῦ κακοῦ ἐπιβάλλοντες τὴ γνώμη τους, δια-
φωτίζοντες, πείθοντες, ἐξαναγκάζοντες; Παῖα λογικῆ,
ποιὰ ἠθικῆ, ποιὰ δικαιοσύνη, ποιὰ καρδιά τὸ παραδέχε-
ται αὐτό, νὰ πληρώνονται ὅλοι, κ' ὁ δάσκαλος νὰ μένη
ἀπλήρωτος; Καὶ τὸ χειρότερο: μέσα στὸ ἴδιο Σχολεῖο,
ἄλλοι νὰ πληρώνονται κ' ἄλλοι, ὄχι! Ἔχει ἡ Κοινότης
ἄλλημα; — Πολὺ καλά. Ὑπάρχει κρίσις; — Ὁραῖα. Δὲν
φθάνουν τὰ ἔσοδα; Σύμφωνοι. Ὅλα αὐτὰ ἀληθινὰ καὶ
παραδεκτά. Γιατί ὁμως νὰ θέλουμε νὰ κάμῃ ὁ δάσκαλος
τὸν πιστωτὴ τῆς Κοινοτήτος κ' ὄχι ἄλλος;

Ὅλα τὰ Σχολεῖα εἶναι ἀνοικτὰ καὶ ἐργάζονται. Πρὸ
πολλοῦ θὰ ἦσαν κλειστὰ, πιστέψτε με, ἀναγκάζομαι νὰ

σας τὸ πῶ μὲ πόνο ψυχῆς. Ξέρετε σὲ τί ὀφείλεται τὸ μὴ κλείσιμο τῶν Σχολειῶν; Ὀφείλται οὖν: λίγο οὔτε πολὺ στὴν κλασικὴ ἀνικανότητα τῶν δασκάλων νὰ ἐπιδοθοῦν σὲ ἄλλα ἐπαγγέλματα καὶ μαλιστα μετὰ τὸ 50ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας τῶν. Εἰ δὲ μή, ἐὰν δηλ. ἤμποροῦσαν νὰ ἐπιδοθοῦν, πρὸ πολλοῦ τὰ Σχολεῖα θὰ ἦσαν κλειστά καὶ τότε πειά, χειροπιαστά θὰ ἐννοοῦσαμε ὅτι γὰ νὰ ἀνοίξῃ τὸ Σχολεῖο, χρειάζεται δάσκαλος πεπειραμένος καὶ ἰκανός, πληρωνόμενος τακτικὰ καὶ ἀνθρωπινά.

Ἡμποροῦσα, γὰ τὴ θέση τῶν Σχολειῶν μας νὰ γράψω τόμο ὁλόκληρο ἀλλὰ περιορίζομαι πρὸς τὸ παρὸν στὰ οὐσιωδέστερα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ : Λοιπὸν ἐξηγημένα πράγματα: αὐτὴ δυστυχῶς εἶναι ἡ θέση τῶν Σχολειῶν μας καὶ ὅποιος ἔχει διαφορετικὴ γνώμη θὰ πῆ ὅτι δὲν ἔχει κάμει καλὴ διάγνωση τῆς ἀρρώστειας μας.

Δὲν πταίουν οἱ δάσκαλοι μόνο, δὲν πταίουν οἱ Ἐφορῆς μόνο, δὲν πταίουν οἱ γονεῖς μόνο, δὲν πταίουν τὰ παιδαγωγικὰ συστήματα μόνο. Πταίει ἡ ἐσφαλμένη κατεύθυνση πρὸς ἀκολουθοῦμε. Πταίει ἡ ἀδιαφορία καὶ μοιρολατρεία μας. Πταίμε διότι περιμένουμε νὰ διορθωθοῦνε τὰ κακὰ ἀπὸ ἄλλους καὶ ὄχι ἀπὸ μᾶς τοὺς ἴδιους.

Ἐγὼ ἔρριψα μερικὰς ιδέας στὴ μέση. Ὅχι ρέβαια νέες, ἀλλὰ γνωστὲς πρὸ πολλοῦ. Μελετήστε, βασανίστε, συζητήστε τις, ὅτι θέλτε κομτε, ἀλλὰ βελτιώστε τὴν θέση τῶν Σχολειῶν μας, διότι ἔτσι ὅπως πᾶμε, γρήγορα, πολὺ γρήγορα θὰ ἀκολουθήσῃ τὸ γενικὸ κλείσιμο.

Εἶθε οἱ λόγοι μου αὐτοὶ νὰ συντελέσουν εἰς τὸ νὰ ἀποκρυσταλλωθῇ μὴ ἐνδρική, μὴ σοβαρὴ, μὴ γενναία ἀπόφαση γὰ τὴ θεραπεία τοῦ κακοῦ.

Θεραπεία, 15 Σεπτ. 1936

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΦΙΛΩΤΗΣ

ΤΙΜΗ ΓΡ. 10

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ "ΑΡΤΙΣΤΙΚ.,,
ΓΑΛΑΤΑ